

Igom na alifaa kujónni

Abaalú naáru na idée aláa noódoozo bojwóná, nyááná bojwó né, nge kunyóh waabá kínbí we ge páá.... Kunyóh wánní we, kadanburúti ibá buwená we páá..., nge bevéyina lurúu, id̩eelunáa toozóóni lurúu féyí, ngú árisikí féyí.

Tóó, ínnaamú ge wíre kuna bojwó, bojwó, abaalú cɔ́wó wánmaazí tím... sɔ́wó sinje d̩ábá d̩ójwó d̩ó né, nabúru ibá bivéyí si d̩ijí.

Bojwó né ge baanú saláám aléékum, nge sɔ́wó maléékum saláám. Budásɔ́wó né igom alifaa wánɔ́dálí ilé ígáná idée furúu. Waadála né, nge waagázúu nge ína igom beezé. Nge abaalú laakáári waagurú, ngú d̩évéyina nabúru, igom waagázúu ge d̩ó, n̩íní ge d̩ánlám na d̩umu yi. Ína ge igom sɔ́wó umú wɔ́wɔ́góni d̩ó né, umú wɔ́wɔ́góni umú idée bukáátayááwa lám ge, umú si ɔ́wó bojwó cókó ge. Nge abaalú sɔ́wó tóó, nɔ́wéya féyí, ínnaamú ge waayáa id̩eelú kúbóní, ilé wɔ́wɔ́góni né ge sɔ́wó wóo, ɔ́wó ún, igom wɔ́wɔ́góni né nyááná ya, ilé ɔ́wó úh, sɔ́wó nyónɔ́kku ku yi, nyónɔ́kku ku igom umú án, háli bitála igom umú idée kpém. Nge ilé sɔ́wó tóó, béere máání, a ɔ́wó waalá yarád̩i. Nge ilé wɔ́wɔ́gbóo igom beém, wénbeém, wénbeem, wénbeém, háli wé náádoozo.

Wé náádoozo wíre ge alú umú waagázúu sɔ́wó: óo, d̩ájaa, nyááná médeé wahála, n̩íní ge mánlám na ma lí kida?

Abaalú si ikpóo meedre né, igom waaján ikázúu. Waagázúu né ge sɔ́wó: aa, d̩ájaa, méézéé nya madásɔ́wó mezéé nya, sinje médeé bukááta waazí, bilé né, méngbém. Nge sɔ́wó tóó, ɔ́wó iláázi nya, ɔ́wó iláázi nya, besé. Si bilá wé náádoozo né, igom kífalú waadála. Saláám alééku, sɔ́wó maléékum saláám, ínna ge abaalú sɔ́wó: óo, keɔ́ee-wórɔ́ ge ceení wɔ́wɔ́góni d̩iyelém, nabúru féyí, leleed̩ó ceení wɔ́wɔ́d̩ókóní né, n̩íní ge si d̩ilá bidéé tóm d̩ó. Nge igom sɔ́wó umú wɔ́wɔ́góni d̩ó né, umú ɔ́wó ilé ilá wé nááde cókɔ́yóo, umú ilá id̩uméreyóo. Ína ge waayáa id̩eelú sule íní. Ilé wɔ́wɔ́góni né ge sɔ́wó: tóó, keɔ́ee-wórɔ́ nyédeé béere waalá né nyááná? Bilé né, leleed̩ó nyóó si nd̩ókíná igom háli bitála igom-déé kpém. Nge ilé sɔ́wó tóó, béere, máání, a ɔ́wó waalá yarád̩i.

Ilé wɔ́wɔ́d̩ókɔ́wú d̩ud̩ó bilé tata-tata-tata, háli wé náádoozo. Ilé wɔ́wɔ́d̩ókóní si iféeri abaalú sɔ́wó: a sinje médeé alikáwulí ríh̩a weegbízi, nabúru teféyí né, igom ilé d̩ud̩ó waaján itála sɔ́wó: aa, sinje méngbém, mábúkááta waazí. Ína ge abaalú sɔ́wó: tóó, ɔ́wó iláázi nya baabá, ilé ɔ́wó id̩é. Ilé waaján id̩é né, wé náádoozo d̩éyí-d̩éyí ne, kífalú waadála. Igom toozo íní n̩ilé, nge abaalú sɔ́wó: ohoohóo, le ge mánbá mɔ́gbɔ́wóná d̩ó, alaafiya n̩ilé?. Ijwó, nge waamáazi tím. Ilé waadála né sɔ́wó: Tóó, mɔ́wɔ́góni sɔ́wó a bigéé bulá wé nááde na babísi. Nge sɔ́wó nɔ́wéya féyí, nge waayáa id̩eelú kúmuú. Nge ilé wɔ́wɔ́góni, ilé wɔ́wɔ́góni né ge sɔ́wó nyédeé béerewá waalá né nyááná? Ilé ɔ́wó úh, sɔ́wó tóó, leleed̩ó nyóó si nd̩ókíná igom háli idée kpém wíre. Nge ilé sɔ́wó nɔ́wéya féyí béere, nge ilé d̩ud̩ó wɔ́wɔ́gbóo konkárí. Wé náádoozo d̩éyí-d̩éyí né, ilé d̩ud̩ó waadákázúu sɔ́wó: óo, béere, nabúru na nabúru taka péém, ngú médeé bisaawú njúúre-daá báa nabúru féyí. Bilé né, n̩íní ge d̩óngbɔ́wóná na d̩itilí igom-déé tóm.

Waaján wánhmatí bilé..., si ikurú ilí, abaalú we wánmaazi né, igom waagázú, nge weezéé yi sisi tó, dájaa, aa mábúkáata waazi, bilé né méngbém sinje. Amá si megbé né, mánlám nya kujowu. Kujóni natúdoozo ge médée furuú-daá: Bee lurú, kááde, aríziki sítle, suuru tóozo. Amá bidekéé turíja ge si mejéle nya, kúqumú ge mowólée nján nlizi. Médée kujóni natúdoozo tíndi, kúqumú ge si nján nlizi bika mǎgbóo natíle medée. Bilé né tudoozóni, wenkí kumóo nya né lizi kilé, bika mǎgbóo tunganá. Nge abaalú ceení wǎjǎo tímm, sisi tó, asée mááyáa medeelú dɔlaná damá sáawura, nge waayáa ideelú kubóni. Ulé wǎjǎo né, nge sisi: bee alifáa si ikpé né, nge waalizi kujóni: kúqumú lurú, kúqumú aríziki, toozo nígi suuru. Nge sisi mébeeñ tidoozóni tudaá wenkí kumóo ma né malizi kúqumú, bika umú ikpóo natíle wentí tuga né umú ikpená; áa, bilé né, wenkí ge dǎngbawú. Nna ge ideelú kúbóni sisi dájaa, kadanburíti tba bujaarée dáa dǎ né, a nyógbóo aríziki, dǎnyúu liideé, dɔba dɔdɔ wenbí dǎlówú wólée né. Nge abaalú sisi bilá? Isi új, isi tó, máání, nge ulé waalí. Nge waayáa ideelú sule níni, ulé waadála né, nge waadí bilé iféeri yi. Nge ulé sisi: Dájaa ulé, nkatánbá nlá nǎwéya, dǎo buríja dǎgbóo lurú cáadi bika máábá bándúúdi dáa lurú tóm bika dǎdónyúu, dǎdánna kɔ né, dɔkpóo lurú, ideelú lawótáa níni nbelé, sisi dɔkpóo lurú, dɔkpóo lurú. A dǎgbóo lurú, bínlám dáa tumére, dɔba dɔyúu lurú dǎo dɔdɔ dɔlúru, nna né dǎo dɔdɔ dǎázúo uráa-daá, báa dǎváyina liideé, nge abaalú sisi tó, máání. Nge waayáa ideelú kúmuú, ideelú kúmuú waadála né ge waadí bilé sisi alifáa si ikpé sinje né án nge waagázúo isée ma né, sisi dǎálá tumére, amá waalizi idée furuú-daá bukáata natúdoozo sisi kúqumú kée lurú, níjináa dǎnbá dɔcáa kɔ dɔwú dǎ né, sule nígi aríziki níjináa dǎváyina báa fáram dǎ né, toozo nígi suuru. Tó, budaá amá ndǎndína belé baanhmáti wentí belé bowólée né, a buga si maní nyóo nyónóo-daá, wenkí ge dǎngbawú, wenkí ge dǎngbawú, nge ulé sisi a mériké, dǎngbawú suuru ge, a mǎo mériké dǎngbawú suuru ge. Beé, a dǎgbóo suuru, dǎnnáa wenbí buwe né. Mányi sisi bigadaa máánúnvéeri nya sisi suuru ge dǎngbawú ya.

Nge abaalú sisi: tó, máání. Nge alifáa wǎjǎo ikázúo, nge sisi alifáa, nyááhmáti ma dǎ né án, isi ún, wenbí mááná si mǎgbóo né ge suuru, dǎngbawú suuru.

Nge alifáa wǎgbóo aríziki na lurú bǎkpóo níbáawu, babamáa, babamáa, babamáa, wǎjǎo si batála nyazi Yelívóo né, nge aríziki wǎwbóozi yi sisi alifáa sisi: lín, dǎdáná dǎdée toozo níni, suuru we lé. Nge sisi: óo, lénlé dǎágázúo bilé né, suuru waagáwálí nna. Nge buga mǎo aríziki na lurú? Isi új. Héyi, ngú mǎo aríziki na lurú, a suuru féyi dǎo dǎdánbuzi dɔcáa. A dǎ suuru féyi dǎo dǎdánbuzi dɔcáa, bilé né, asée mǎo máábisi suuru-jó yoo, mǎo máábisi suuru-jó. Nnaamú ge aríziki waagává ızá, ikóni itála suuru-jó, waadála isúo né ge sisi suuru nyówe cé? Isi ún, alifáa wǎgbóo mǎo wéngbenáa, amá mǎo mádákáná nya, mǎo mádángajowú, mǎo máádásíná nya.

Mǎgbóo si batála nyazi Sǎgǎdɔyí né, lurú weegézi tbeém níjináa dǎ né, nge sisi alifáa aríziki we lé. Nge sisi ulé waabisi suuru-jó. Nna ge lurú sisi báa nyábá nyówéna liideé níni nyáábá nyéndɔi ge nyéváyina lurú nyónjowú? Isi aayi, sisi bilé né mǎo dɔdɔ

mánbusí. Baríja baagábusi, suúru né wooyuú arízikí, bika ína zamóó bibá bijóó ayenéé bubá bínlám báa ngbetii. Aayí, booyuú lurúu, bíya-déé nówéyayááwá ríja kpátáá, suúru we né, nówéya féyí.

Bilé né dábá dǝwe dǝ né, a si dǝbá dǝcǝ, a si dǝbá dǝcǝ, suúru ge dǝǝgǝni dǝjǝcǝ níjináa dǝ dǝnǝmatináa dǝamá dǝnǝmǝnǝnáa dǝamá dǝndǝ né, suúru we né ge. A suúru féyí, beé wíre dǝnbá dǝmá dǝamá cé, ngó tulé tidánbá tilá péém, káma suúru wǝdǝcǝ dǝjǝ.

Altyáásim Mǝǝlá